

Actief burgerschap en sociale integratie op onze school

Why

Burgerschapsonderwijs gaat over de ontwikkeling van leerlingen tot democratische burgers. Zij krijgen daarvoor kennis en vaardigheden aangeboden, ze worden gestimuleerd eigen opvattingen te ontwikkelen en een democratische houding te vormen. De kern wordt gevormd door democratie en diversiteit, afgeleid van de wettelijke opdracht.

Bij burgerschapsonderwijs staan drie basiswaarden centraal die van belang zijn in de democratische, pluriforme samenleving: vrijheid, gelijkheid en solidariteit. Ook leren de leerlingen over historische contexten waar de drie basiswaarden, maar ook democratie en de democratische rechtsstaat uit zijn voortgekomen.

Voor leerlingen is de school een oefenplaats voor democratie en het omgaan met diversiteit. Leerlingen leren hoe ze actief kunnen meedoen in een democratische cultuur. Ze leren over besluitvormingsprocessen en de invloed die zij hierop kunnen uitoefenen - passend bij hun situatie en mogelijkheden.

(Bron: Leergebied burgerschap, Curriculum.nu, 10 oktober 2019)

How

International Primary Curriculum (IPC) & Actief burgerschap en sociale integratie

Onze school werken wij met IPC. Binnen IPC komen persoonlijke ontwikkeldoelen en burgerschap doorlopend aan bod in de units. Leerlingen hebben persoonlijke en sociale vaardigheden nodig om zich te ontwikkelen in een wereldburger met alles wat daarbij komt kijken.

IPC kent 8 persoonlijke doelen:

- Aanpassingsvermogen
- Communicatie
- Samenwerking
- Onderzoek
- Moraliteit / Ethiek
- Veerkracht / Volharding
- Respect
- Bedachtzaamheid

De persoonlijke doelen zijn verweven met de units, op de eerste plaats door leerdoelen. Dat houdt ook in dat de taken zo zijn geschreven dat kinderen voortdurend ervaringen opdoen die prikkelen en aanzetten tot oefenen of inzicht in de bovengenoemde doelen. Het zijn dus geen woorden op een poster, maar ze liggen daadwerkelijk aan de basis van hoe we kinderen willen laten leren, voelen, denken en handelen.

IPC geeft leerlingen de ruimte om op de doelen te reflecteren. Ook het vieren van waar je beter in bent geworden en het stellen van nieuwe doelen zijn belangrijke momenten in het leerproces.

IPC is uniek als het gaat om internationale leerdoelen. Kinderen ontwikkelen een nationaal, internationaal, globaal en intercultureel perspectief: 'international mindedness'. Elke IPC-unit schenkt hier aandacht aan waardoor kinderen een toenemend besef ontwikkelen van zichzelf, de gemeenschap en de wereld om hen heen. Aansluitend wordt 'international mindedness' expliciet behandeld tijdens een aantal specifieke taken binnen de units.

(Bron: website IPC Nederland, geraadpleegd 3 februari 2022)

Kanjertraining & Actief Burgerschap en Sociale Integratie

Naast IPC werkt onze school volgens de richtlijnen van het Kanjerinstituut. Binnen de Kanjertraining is ook ruim aandacht voor actief burgerschap en sociale integratie.

Zo bevordert de Kanjertraining:

- de sociale interactie
- de Kanjertraining nodigt uit tot kritische meningsvorming
- de Kanjertraining is gericht op ontwikkeling van eigen identiteit
- activiteiten waarbij de buitenwereld wordt betrokken
- de Kanjertraining besteedt aandacht aan conflicthantering

Daarnaast bevordert de kanjertraining; democratisch handelen en denken, participatie en de ontwikkeling van identiteit.

(Bron: website kanjerinstituut, geraadpleegd 3 februari 2022)

What

In 'Leergebied burgerschap' (Curriculum.nu, 2019) staat beschreven welke concrete activiteiten en vaardigheden zichtbaar moeten zijn in het curriculum van ons onderwijs. Het gaat hier om dat leerlingen leren;

- zich in een aantal verschillende communicatieve situaties zoals kringgesprek, vergadering en dialoog te houden aan regels van gespreksvoering; gericht vragen te stellen, hun mening te verwoorden en te reageren op standpunten en inzichten van anderen;
- hoe zij in conflictsituaties in de eigen omgeving (mee) kunnen werken aan een oplossing; manieren hoe ze als klas of als groep kunnen overleggen en daarbij te luisteren naar de opvattingen van allen;
- voor zichzelf en samen doelen te stellen en werkwijzen te bepalen; handelingsopties te onderzoeken, daar keuzes in te maken en daar zo mogelijk gevolg aan te geven;
- gericht soorten vragen te stellen over vanzelfsprekendheden in de directe omgeving; eenvoudige verbanden te leggen en overeenkomsten en verschillen te duiden; in aanzet te benoemen wat de herkomst van hun overtuigingen is;
- begrijpelijke argumenten te geven voor hun meningen of overtuigingen en verbanden te leggen tussen hun eigen overtuigingen en die van anderen;
- primaire en secundaire emoties bij zichzelf en bij anderen te herkennen, te benoemen; zij leren zich in te leven in een ander en gaan hier bewust mee om;
- het perspectief van concrete anderen in een gegeven context te herkennen en te beschrijven (hoe zou dat kind daar, in die omstandigheden, zich ...); te anticiperen op wat hun gedrag of uitlatingen teweeg kunnen brengen bij een ander;
- ethische dimensies te herkennen in concrete situaties en in leercontexten; handelingsopties te overwegen, consequenties van keuzes af te wegen en het handelen hier zo mogelijk op af te stemmen;
- over wederkerigheid van belangen; hoe ze de belangen van zichzelf, van concrete anderen en van de groep kunnen behartigen; hoe ze het recht van anderen om binnen geldende normen in hun behoeften te voorzien kunnen respecteren, bevorderen of bevechten.

De benoemde vaardigheden en lesactiviteiten komen binnen de IPC lessen en de kanjertraining ruimschoots aan bod. Hiermee voldoet de school de gestelde eisen die het Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap stelt aan het onderwijs in actief burgerschap en sociale integratie.

Speerpunt schooljaar 2022-2023

Naast het aanbod op het gebied van actief burgerschap en sociale integratie dat verweven is in het curriculum van onze school, willen wij schooljaar 2022-2023 extra aandacht besteden aan het thema 'Diversiteit' in brede zin. In bijlage 3 vindt u de beschrijving van de concrete doelen en plannen die de school heeft opgesteld. Het is onze bedoeling om de activiteiten die we gaan ontwikkelen in te bedden in onze huidige onderwijscurriculum, zodat er in de toekomst blijvend aandacht blijft voor dit belangrijke thema.